

Barnavdelningen

Av Raymond F. Jones

FORTFARANDE KLÄDD I SIN FRACK sjönk Bill Starbrook ner i en stol och tog upp senaste numret av *Tidskrift för fysik*, Han hade inte hunnit läsa mer än de första tre sidorna av Sandersons artikel om partikelstrålning förrän han och Rose hade måst ge sig i väg till vad hon i förskönande ordalag hade betecknat som "en aftonunderhållning". Nu klockan två på morgonen ville han klara hjärnan och förjaga den dåsigheit som dålig luft och ännu sämre sprit hade orsakat.

Han gav snart upp. Det var för resten ingen mening med att han sökte följa med vad som hände inom hans vetenskap. Att avstå från det var det pris han fick betala i egenskap av cheffingenjör hos ett företag som Bradfords Elektriska. Affärerna gick före forskningen och kundernas drinkar var det bara att ta emot och svälja utan att grina illa.

Men hans dag skulle nog komma. Han funderade allvarligt på att slita sig loss och etablera sig som konsulterande ingenjör.

Just som han skulle lägga bort tidskriften kastade han en blick på bordet. Det låg en bok där som han inte hade sett förut. Han lade tidskriften på tidningshyllan och tog upp boken. Den hade förstås Walt släpat hem. Pojken var omöjlig med att låna konstiga böcker på både universitets- och folkbiblioteket. Med sin intelligenskvot på 240 var han nyfiken som en hundvalp, och han läste allt han kunde komma över.

Av bandet att döma kunde det vara en juridisk eller medicinsk lunta av aktningvärd ålder. Walt läste lika många hårresande serier som de andra tioåringar i grannskapet, men han slukade också allt möjligt annat från Plutarchos' biografier till *Tidskrift för fysik*.

Starbrook blev lite förvånad då han upptäckte att den tjocka volymen i hans händer inte var någonting annat än en sagobok.

Han bläddrade nyfiket i den. Där fanns inte mycket att hämta för en pojke med ett skarpt och rörligt intellekt. Fast det var väl inte konstigare att han tyckte det var roligt att läsa en saga, än att han fann nöje i att studera atomteori. Och alla hans kamrater ägnade sig ju åt enklare förströelser som seriemagasin och baseboll.

Själva orden i berättelsen gjorde ett visst intryck på Starbrook. Han kom på sig med att han sökte tränga in i meningarnas egentliga betydelse. Det hela verkade på något sätt egendomligt irriterande, men under den fortsatta läsningen kom han på vad det var. Nästan varje ord hade en dubbel betydelse. Det var som att läsa två berättelser på en gång. Han måste beundra den skicklighet med vilken sagan hade satts ihop.

Den andra eller själva grundberättelsen – som han trodde det var – fångade honom helt. Det var en egendomlig historia om en grupp människor som i andligt och kroppslig avseende skilde sig från sina likar. De var dystra och ensamma, därför att de var isolerade från varandra och därför att deras anhöriga och umgänge inte förstod dem. Då uppenbarade sig en förtrollad bok överallt på jorden och förde dem i kontakt med varandra och in genom en dörr till ett ställe där de sedan alltid levde lyckliga tillsammans.

En märklig berättelse! Det var som låg det dold i den skuggan av en sällsam och mystisk innebörd som han inte ens med hjälp av sin fantasi kunde fatta. Han måste ändra på sin första uppfattning. Det här var nog mycket riktigt en bok av den sort som tilltalade Walt.

Då upptäckte Starbrook plötsligt att klockan var halv fem, och han kunde bara unna sig två timmars sömn innan han måste gå ner till fabriken.

Men redan klockan sex väcktes han av att någon rörde sig i sovrummet, och tittade upp med sömndruckna ögon. Rose höll på att klä sig.

– Vad är det fatt? frågade han.
– Tyst, älskling! Sov du ett tag till. Jag väcker dig om en timme. Det är Walt som hostar. Jag ska gå in och se hur det är med honom. Har han blivit förkyld får han stanna hemma från skolan i dag.

Starbrook ruskade på huvudet för att få hjärnverksamheten i gång. Han visste att det inte var någon idé att försöka somna på nytt. Det skulle bara göra honom ännu olustigare i arbetet. Han tittade sömnigt på klockan och hasade sig in i Walts rum.

Pojken försökte kväva en hostning. Han grinade illa när hostanfallet var över.

– Jag har råkat ut för något virus, pappa. Jag ville inte väcka dig.

Starbrook slog sig ner på sängkanten.

– Det är nog bäst att du stannar hemma i dag, så att bakterierna inte tar överhanden.

– Det är nog det. Men, du förstår, jag har en bok som jag måste lämna tillbaka på biblioteket i dag. Och de är mycket noga med den saken. Skulle du vilja lämna den åt mig?

– Javisst. Men var ska jag lämna den? Och vad är det för en bok?

– Den ligger på bordet i vardagsrummet. Jag har lånat den på universitetsbibliotekets barnavdelning.

– Är det den där skojiga sagoboken? Jag bläddrade i den i natt. Jag visste inte att de hade sådana böcker på universitetet.

– Det visste inte jag heller förrän för en månad sedan. De har en del väldigt bra böcker där. Först tycker man inte det är något särskilt med dem, men så upptäcker man plötsligt att de lär en någonting. Det är som att ta in ett piller samtidigt som man får en karamell. Tänk om man fick lära sig på det sättet i skolan.

Starbrook skrattade.

– Det tycks vara en bra metod. Jag skulle gärna vilja ta en titt på några fler av deras böcker.

– Det hoppas jag du gör, sa Walt lugnt.

– Jag förmodar att det är miss Perkins som tar in dem. Hon är alltid noga med att skaffa in de allra sista nyheterna.

BILL STARBROOK var känd på Hedemanuniversitetet. Han besökte ofta det utmärkta forskarbiblioteket där och hade också ordnat med att Walt fick låna böcker, fast han var säker på att miss Perkins, bibliotekarien, betraktade dem båda som obehöriga inkräktare som inte hade någonting att göra inom ett universitetsbiblioteks exklusiva domäner.

På vägen till sitt arbete tittade Starbrook in för att lämna tillbaka boken och fann miss Perkins ensam vid disken. Han öppnade sin portfölj och tog fram Walts bok.

– God morgon, miss Perkins! Jag skulle vilja lämna tillbaka den här boken som har lånats på barnavdelningen. Lånet förfaller i dag, och Walt är sjuk.

Miss Perkins log och sa god morgon, men så rynkade hon pannan.

– Barnavdelningen? Vi har ingen barnavdelning här.

Hon tog boken och tittade på biblioteksnumret på titelbladet. Så rynkade hon ännu en gång pannan.

– Ni måste ha tagit fel. Det här begriper jag inte. Det är inte någon av våra böcker.

Starbrook grymtade irriterat.

– Jag är säker på att Walt sa att han hade lånat den här.

– Det måste vara på folkbiblioteket. Fast jag begriper mig inte på beteckningen. Vad är det för något? Något matematiskt?

Starbrook såg på henne och räknade tyst till tio. Han var inte böjd för skämt så här på morgonkulan. Han sa älskvärt:

– Det är bara några sagor som min pojke har läst.

Han vände sig om och hann aldrig se hur miss Perkins knep ihop munnen på ett menande sätt.

På väg ut kände han sig irriterad. Han visste att han inte hade varit så sömnig på morgonen att han inte hade uppfattat vad Walt sa. Han var säker på att pojken hade sagt barnavdelningen på universitetsbiblioteket.

När han nästan var framme vid ytterdörren tittade han åt vänster och svor tyst. Där fanns ju ovanför en dörr en skylt med ordet: Barnavdelning.

Vad var det miss Perkins försökte slå i honom, undrade han. Matematik ...!

Han undrade också varför han inte tidigare hade lagt märke till den där dörren. Men han hade ju alltid haft så bråttom då han hade kommit och gått. Och så låg dörren i en liten alkov, så det var lätt att förbise den.

Rummet var inte särskilt stort. Vid borden satt ett dussintal barn på mellan åtta och fjorton år. Bibliotekarien var liten och rynkig. Hon verkade på något sätt obeskrivligt gammal, men hennes blå ögon var skarpa och unga.

Hon verkade förvånad då han steg in.

– Ni har inte varit här förut!

Starbrook tyckte genast om henne. Hon var inte sur som miss Perkins som hade fått honom att tro att alla bibliotekarier var sura.

Han log.

– Nej. Min son Walt har lånat den här. Han är sjuk i dag och har bett mig lämna tillbaka den.

– Har ni läst något i den här boken?

Starbrook begrep inte varför hon verkade så bestört och förvånad över hans uppdykande.

– Ja, svarade han. Det är en riktigt intressant bok. Jag har inte följt med utvecklingen på barnlitteraturens område.

– Det här är *så* ovanligt, utropade den lilla bibliotekarien. Jag undrar vad jag borde ...

Starbrook började förlora tålamodet. Klockan var tjugo minuter i nio – om tjugo minuter skulle han ha den vanliga veckomötet med alla cheferna på sin avdelning.

– Jag måste gå nu, sa han. Kanske ni vill ta emot pojkens bok nu ...

Bibliotekarien tycktes ha fattat ett beslut om något som låg utom hans fattningsförmåga. Hennes uttryck av hjälplöshet försvann, och hon log vänligt.

– Naturligtvis. Och så kanske ni vill ta med er nästa bok i den serie han håller på att läsa. Jag undrar också om ni vill göra oss tjänsten att ta med er några andra böcker och själv gå igenom dem kritiskt. Vi har något alldeles nytt här och skulle gärna vilja höra en vuxen persons åsikt om det.

Starbrooks retlighet försvann vid hennes leende, och han nickade.

– Det ska jag gärna göra.

DAGEN BLEV irriterande och orolig, och annat var ju inte att vänta efter en sådan natt. Men Starbrook kunde åtminstone känna sig tillfredsställd med att orsaken till gårdagskvällens fest, köpet av Cromwells patent, gick i lås under dagens lopp.

Han kände sig trött då han slutligen kom hem efter dagens jäkt. Men han var inte tröttare än att han hade ett glatt leende till övers för Walt. Han bad Rose vänta med middagen några minuter och gick in i Walts sovrum med den nya boken som han hade fått på biblioteket.

Walt lyste upp.

– Åh, pappa, jag trodde att du aldrig skulle komma. Du har med dig en ny bok! Vill du läsa högt för mig?

– Visst! Det ska jag gärna göra. Bibliotekarien bad mig ta med några böcker för egen räkning. Vi ska läsa efter middagen. Det blir väl bra!

– Visst! Det var roligt att du träffade miss Edythe. Är hon inte en snäll gammal tant? Hon visar mig alltid precis vilka böcker jag ska läsa, så att jag inte rör ihop dem för mig.

– Vill hon att du ska läsa dem i en viss ordning?

– Ja. Häromdagen valde jag ut några som inte riktigt kom i ordningsföljd, och det såg ut som om de vore skrivna på ett främmande språk. Jag måste läsa de första för att kunna förstå de svårare. Jag vet inte varför det är så – men så är det i alla fall.

Efter middagen gick Starbrook in till pojken igen och slog upp den nya bok som miss Edythe hade skickat med till Walt.

– Kan du verkligen läsa vad som står där? frågade Walt.

– Javisst! Varför skulle jag inte kunna det?

– Du har ju inte läst den första boken än, så jag bara undrade, svarade Walt undvikande.

Starbrook började läsa. Berättelsen verkade vara en fortsättning på vad han hade läst föregående natt, berättelsen om människorna som var ”annorlunda”. Det skildrades utförligt hur den första av dem upptäckte att hon var annorlunda och hur hon slutligen lyckades spåra upp några andra av samma slag. Tillsammans utarbetade de den magiska boken och skickade ut den i världen för att få kontakt med de övriga av dem som var annorlunda.

Höstdagens tidiga skymning kröp in och fyllde slutligen rummet, och orden började bli suddiga på papperet. Men i Starbrooks hjärna var det som om något höll på att framträda med allt större klarhet. Den andra, underliggande berättelsen i den föregående boken hade här blivit den viktigaste – så uppfattade han det åtminstone. Och andrahandsberättelsen i den här boken var ett förkrossande, otroligt avslöjande.

– *Du* är en av de ”annorlunda” människorna, löd dess outtalade, ogripbara budskap i hans hjärna, och detta är den magiska boken. Följ med vart den leder och du ska finna den fristad som har förberetts för oss alla!

Han slog plötsligt igen boken, för nu hade det blivit så mörkt att han inte längre kunde se orden. Men det budskap som hade nått hans hjärna kunde han inte förjaga.

Walts vita ansikte var nästan omöjligt att urskilja mot kudden.

– Sluta inte, sa pojken. Tänd ljuset och fortsätt!

– Walt ...

Starbrook avbröt sig. Han visste inte riktigt hur han skulle uttrycka sig.

– Hur uppfattar du det här? Upptäcker du något symboliskt i hela berättelsen?

– Javisst! Den säger att vi är ett slags människor som skiljer sig från de flesta andra. Den vill visa oss hur vi ska komma till ett ställe, där det finns andra av vårt slag. Vi skulle inte alls kunna läsa det här, om det inte vore så. Det är därför jag är så glad över att också du kan läsa det. Du är också en av oss.

Starbrook var tacksam för att mörkret dolde hans ansikte och ögon.

– Hur vet du det?

– Miss Edythe har talat om för mig att andra inte ens skulle upptäcka att det stod riktiga ord i de här böckerna. Hon sa att det därför inte var någon idé att visa dem för andra. Och jag har upptäckt att hon hade rätt.

Walt fortsatte med besviken röst:

– Mamma fick tag på en av böckerna häromdagen, och det verkade som om hon nästan blev rädd för den. Jag sa till denne att det var algebra. Hon begrep inte skillnaden men verkade fortfarande rädd. Jag lade med avsikt fram den där boken för din räkning ...

Starbrook hade så mycket fantasi som en ingenjör behöver, men den kom till korta inför den här gåtan. Han medgav för sig själv att berättelsen om de ”annorlunda” människorna och deras magiska bok bar en verklighetsprägel. Men det var alltför fantastiskt att tro att människorna och boken hade sin motsvarighet i levande livet.

Innerst inne hade han dock en känsla av att boken talade sanning och att det otroliga sagoland den avslöjade för den lille pojken också fanns.

För boken fanns ju.

Den var ju här.

De ”annorlunda” människorna var verkliga. Han var en av dem – han och Walt tillhörde

detta gåtfulla släkte.

Men vilka var de? Vad innebar denna ogripbara förvissning?

– Jag har lite att göra därnere, sa Starbrook. Om du inte somnar kommer jag upp lite senare och läser mera för dig.

Han gick in i vardagsrummet och öppnade den första av de två böcker som miss Edythe hade bett honom att titta igenom.

Han blev överraskad då han fann att de inte var så lätta att läsa som den Walt hade. Själva språket var svårare att förstå. Med ens begrep han att det här inte var barnböcker – eller var de kanske det? Böcker för barn som hade kommit längre genom att undan för undan ha blivit orienterade med hjälp av de mera elementära böckerna?

Det här var inte inlindad i någon berättelse. Boken inleddes omedelbart med en svårfattlig översikt över biologi, ärftlighet och strålning. Den var svår att komma igenom, men allteftersom han läste fick han allt lättare att begripa orden och hypoteserna. Men han kunde omöjligen föreställa sig att de åttaåringar han hade sett på Barnavdelningen hade en chans att fatta innehållet i detta verk!

Rose tittade in och sa att han borde gå och lägga sig, men han kunde inte släppa boken. Hans sinne var helt fångat av den storartade redogörelse han ännu inte hade kunnat gå igenom. Vid midnatt lade han ifrån sig boken, oklart medveten om att han hade läst och tillägnat sig ett verk som borde ha krävt veckor att plöja igenom.

Men vilken var avsikten med allt detta? Varför fanns sådana böcker på barnavdelningen i ett bibliotek? Han kunde ännu inte fatta vad de ständigt återkommande antydningarna om de ”annorlunda” människorna innebar. Ännu hade skillnaden inte förklarats, lika litet som dessa människors mystiska bestämmelse.

Och då kom svaret plötsligt som en blix. Han slog upp de andra av de två volymerna, vilken han först inte hade kunnat förstå. Nu urskilde han tydligt orden, och de vände sig direkt till läsaren.

”Nu kan du lätt förstå att du är en mutant.”

Han stirrade på orden och försökte förjaga dem ur medvetandet, men de bet sig fast, och han förstod att de uttryckte sanningen.

”Du har kommit tillräckligt långt för att fatta vad detta innebär”, fortsatte boken. ”Du känner till den kosmiska strålning som ständigt skapar nya mutationer, och du begriper en del av de processer genom vilka de bildas. Det är därför inte svårt för dig att förstå att du är en av de många tusen ’annorlunda’ människor, mutanterna, som finns på jorden utan att knappast veta att de på något sätt skiljer sig från sina medmänniskor.”

Starbrook såg upp. I fråga om Walt var det inte svårt att inse sanningen i detta. Med en intelligenskvot på 240 vid senaste testningen ...

Men Bill Starbrook – vad kunde det finnas hos honom som tydde på en mutation? Han var en rätt duktig ingenjör – men inte bättre än flera miljoner andra. Han var inte på något sätt ovanlig, vare sig andligt eller kroppsligt.

”Tusentals mutationer uppstår varje månad”, läste han vidare. ”De flesta av dem leder till döden, därför att de inte är till någon nytta för individen eller släktet. Men under tidernas lopp uppstår det också tusentals okända nyttiga mutationer, av vilka de flesta så småningom går förlorade.

De går förlorade för mänskligheten genom dödsolyckor eller på grund av att en del mutationer inte sätter några barn till världen. De går för många fall förlorade för individen, därför att de olikheter de ger upphov till gör honom mer eller mindre missanpassad i de sociala sammanhangen. Det finns naturligtvis också otaliga andra fall där önskvärda mutationer skapar en intelligentare, uthålligare och helt överlägsen individ som dock aldrig själv inser att han är en mutant. Hans egenskaper kanske ärvs vidare i några generationer, men får de aldrig göra sig gällande i en riktig miljö stagnerar de och går förlorade.

I en tid som ännu ligger långt avlägsen kommer människosläktet i konflikt med ett annat framstående släkte i Vintergatan som försöker överflygla människosläktet. För att säkerställa inte bara vår överlägsenhet utan människosläktets själva existens är det nödvändigt att påskynda den naturliga utvecklingsprocessen. Onödiga och riskabla experiment har visat att detta omöjligt kan göras på konstlad väg. Endast genom naturliga processer, som det inte går att efterapa, kan utvecklingen fortskrida på ett tillfredsställande sätt. Men naturen, som har slösat bort dyrbara mutationer under tidernas lopp, är ansvarig för att mänskligheten i framtiden kommer i ett farligt läge.

Vårt syfte är därför att påskynda människosläktets utveckling genom att rädda de välgörande mutationer som tidigare har slösats bort.

Du som nu har kommit så långt med oss har en plikt, plikten att ansluta dig till oss för att bidra med dina muterade egenskaper till välsignelse för alla.”

Starbrook måste sluta. Det hela var för stort och för främmande för hans fattningsförmåga och inbillningskraft. Han var bara Bill Starbrook, cheffingenjör hos Bradfords Elektriska. Det låg helt utom hans föreställningsvärld att läsa ett mystiskt budskap, som uppmanade honom att bege sig till en icke angiven plats till människosläktets fromma.

Han skrattade till. Barnavdelningen! Det var väl någon som hade lyckats skriva ihop alla tiders mest fantastiska och otroliga saga. Han hade nästan själv för ett ögonblick trott sig vara en mutant! Han måste säga till miss Edythe att böckerna var realistiska, om ingenting annat.

Han strövade ut på verandan. I den klara kyliga natten tycktes stjärnorna vara nära. Ett släkte måste utnyttja sina mutanter för att inte bli utslaget i tävlingen om fulländning på utvecklingens område, tänkte han. Han undrade vilket det slutliga resultatet av människans utveckling skulle bli. Utan tvivel skulle den varelsen skilja sig lika mycket från människan som denna skiljer sig från aporna och ännu tidigare från reptilerna.

Med blicken riktad mot stjärnorna undrade han om det någonstans därute fanns andra släkten i sitt barndomsstadium, vilka längre fram skulle utmana människan och hota att helt överflygla henne genom sin hopplösa överlägsenhet.

Han jagade bort sin vansinniga tanke. Det fanns ett sätt att få klarhet i det här en gång för alla. Han kunde se att ljuset ännu brann hos professor Martin som bodde ett kvarter längre ner på andra sidan gatan. Martin var föreståndare för universitetets avdelning för forntida språk, och de brukade ibland spela rummy tillsammans.

Starbrook slängde på sig överrocken och lämnade tyst huset med en av böckerna under armen.

Professor Martin var en storväxt man med yvigt skägg. Han påminde alltid Starbrook om en av de gamla greker, i vilkas språk han undervisade.

Han hälsade Starbrook välkommen på sitt bullrande sätt.

– Kliv på, Bill! Jag hoppades just att någon skulle titta in, så jag kunde få ett parti poker eller rummy. Min fru har rest hem till sitt föräldrahem på en vecka, och jag har varit ensam som en sömnlös björn i sitt ide.

Starbrook steg in och tog av sig rocken.

– Jag kan inte stanna länge. Jag kom bara för att visa dig något och få höra din mening om saken. Vad säger du om den här?

Starbrook slog upp den sista bok som han hade hållit på att läsa. Självt begrep han varje bokstav och ord, men nu såg han uppmärksamt på Martin.

Professorn rynkade pannan.

– Var har du fått den här ifrån? De här bokstäverna liknar inte någonting som jag har sett, och jag tror att jag har sett alla tecken och bokstäver som finns.

Starbrook suckade.

– Jag hoppades att du kanske skulle kunna läsa det och tala om för mig vad det är. Jag – jag fick tag på den i ett antikvariat på stan. Det kanske är något konstspråk i stil med

esperanto eller någon annan rotvälska.

Professor Martin skakade på huvudet.

– Kanske. Men jag begriper mig i varje fall inte på det. Har du något emot att jag behåller boken ett slag?

– Senare kanske. Jag har redan lovat en vän att få titta på den. Det var därför jag tittade in så sent.

– Åh, det gjorde ingenting. Jag är glad att jag fick lite sällskap. Det är så ensamt här ...

NÄR STARBROOK IGEN stod under den stjärnströdda natthimlen stod sanningen framför honom med chockerande tydlighet.

Jag är en mutant, tänkte han. Och Walt är en mutant. Om vi inte vore det skulle vi inte kunna läsa dessa okända bokstäver som om det vore rena engelskan, medan Martin och andra finner dem obegripliga. Och det betyder att allt det andra är sant också.

Och ändå kunde han fortfarande inte finna någon mening i det. Detta prat om en avlägsen framtid och om en egendomlig mötesplats för mutanter ...

Den där lilla bibliotekarien, gamla miss Edythe, satt tydligen inne med hemligheten. Hon visste varifrån böckerna kom. Hon kunde tala om för honom vad det rörde sig om.

Men plötsligt slog honom något som han inte hade tänkt på under kvällen. Miss Perkins hade ju sagt:

– Vi har ingen barnavelning här!

Starbrook väntade utanför nästa morgon då biblioteket öppnades av miss Perkins själv. Hon kände igen Starbrook och log kyligt.

– God morgon!

– God morgon, miss Perkins!

Han gick in i hallen och vände sig åt det håll där barnavelningen låg. Genom den öppna dörren kunde han se att miss Edythe redan satt vid sin disk. Och det var lustigt, eftersom biblioteket just hade öppnats. Han kastade en blick tillbaka på miss Perkins som gick förbi in i huvudbiblioteket. Hon såg på honom – och på dörren till barnavelningen precis som om det inte fanns någonting där!

Detta gav Starbrook en plötslig känsla av oförklarlig skräck. Han skyndade in och fann en massa barn sittande vid borden. Han undrade hur de hade kommit in.

– God morgon, mr Starbrook, sa miss Edythe. Jag hoppades just att få ser er nu på morgonen. Har ni hunnit titta i böckerna, som jag bad er om?

– Ja, jag har läst ut dem.

– Fint! Vad tyckte ni om dem?

– Miss Edythe – har ni läst de där böckerna? Vet ni vad de innehåller?

– Naturligtvis. Jag har mycket omsorgsfullt läst varenda bok här. Det har varit min livsuppgift.

– Nå, vad är förklaringen till det hela?

Den gamla damen betraktade honom lugnt med sina ljusblå ögon. Så reste hon sig från stolen framför disken.

– Var snäll och följ med mig in på mitt rum, sa hon.

Starbrook följde med henne. Hon stängde dörren till det lilla rummet, satte sig ner och bad honom ta plats mitt emot.

– Ert fall är det svåraste jag någonsin har stött på, började hon dröjande. På femhundra år har det bara varit en enda vuxen som har visat sig lämplig för vår koloni. Ni kanske ursäktar mig om jag verkar alltför omständlig, eftersom jag är van vid att tala med barn – men i allmänhet är det barn med en intelligenskvot på över 200, så vi kanske förstår varandra bra ändå. Ni minns väl att i den andra boken jag gav er finns det en antydning att ni är en mutant?

– Det är därför jag kom hit! Hela saken verkar så otrolig, men jag har kontrollerat den med

hjälp av böckerna. En av språkprofessorerna vid universitetet kunde inte läsa dem.

– Det bör i hög grad bidra till att övertyga er om sanningen av det ni har läst, sa miss Edythe.

– Ni menar att det verkligen finns en grupp mutanter någonstans, som har sammanslutit sig för – för att rädda mänskligheten?

– Vi talar knappast om det på ett så melodramatiskt sätt – men det är i huvudsak vårt syfte. Vi arbetar på att vidmakthålla vår överlägsenhet som släkte trots de utvecklingsmässiga hämningar vi lider av. Om vi inte vidmakthåller denna överlägsenhet kommer släktet utan tvivel att så småningom dö ut. Det har räknats ut av våra vetenskapsmän som begriper sig på sådant. För ögonblicket räcker det att vi väljer ut mutanter från alla tidsåldrar i mänsklighetens historia för att påskynda människosläktets utveckling. Genom att på rätt sätt dra nytta av alla dessa mutanter ämnar vi övertrumfa våra medtävlare i Vintergatan, vilka hotar vår överlägsenhet och existens.

Jag vet inte vad ni har för föreställning om mutanter. Med barnen är det en lätt sak, för de får från början lära sig inse mutationernas rätta innebörd, att en liten variation i arvsanlaget för någon viss egenskap kan resultera i en individ som skiljer sig från det normala och kan dra största nytta av detta för både sig själv och sitt släkte. Mutationerna är emellertid i allmänhet så obetydliga att bäraren av dem förblir omedveten om avvikelserna. Det är ett viktigt faktum som måste komma ihåg i samband med vårt arbete. Men kan vi inte bli medvetna om dessa värdefulla mutationer och utnyttja dem, kommer vi att sacka efter i utvecklingen lika mycket som de större aporna, då människan uppträdde.

Starbrook stirrade tyst på henne och försökte förstå.

– En grupp bland oss började för länge sedan sammanföra och bevara så många mutanter som möjligt. Vi har många metoder att nå detta syfte. Det här biblioteket är en av de mest effektiva. Vi har uppfunnit ett språk, på vilket våra böcker trycks och som kan läsas endast av mutanter. Detta är möjligt tack vare en viss andlig egenskap hos mutanterna. En variation i en arvsenhet åtföljs ständigt av en variation i en annan arvsenhet med bestämd lokalisering, varigenom hjärnan blir mottaglig för en hel del andra stimuli. De flesta av dessa har ni aldrig varit medveten om, eftersom ni aldrig har råkat ut för dessa stimuli. Språket är en sådan stimulus. En annan egenskap som ni har er mutation att tacka för är att ni kunde ta er in i det här rummet.

– Men jag gick ju bara in, utropade Starbrook.

Miss Edythe log.

– Javisst! Men har ni inte undrat över att inga andra kommer in, att det bara är mutanter som kommer?

– Jo – men ...

– För sådana som inte är mutanter förefaller ordet ”Barnavdelning” ovanför dörren bara utgöra en del av bibliotekets utsmyckning. Ni kunde läsa det, därför att det är skrivet på mutantspråket. Dessutom finns det ett invecklat mönster på golvet framför dörren, som visar hur ni ska gå för att komma in i rummet. Den vägen kan ingen annan finna, men tack vare era av mutationer påverkade sinnen fann ni den rent instinktivt. För andra finns det helt enkelt ingen dörröppning, ingen barnavdelning alls.

– Men vari består egentligen min mutation? Frågade Starbrook.

– Det kan avgöras bara vid en grundlig undersökning Och jag måste föutskicka en varning. Vänta inte för mycket. Missräkningarna kan bli stora för oss mutanter. I mitt eget fall till exempel gav mutationen mig ett långt liv. Jag är något över niohundra år gammal.

– Niohund ...!

Miss Edythe nickade.

– Ja, Och i förening med min speciella mutation finns en ofruktsamhetsfaktor. Så missräkningarna är, som jag sa, stora för oss.

Hennes gamla ögon tycktes plötsligt skåda tillbaka genom åldrarna, och Starbrook tänkte efteråt att det just var blicken i dessa fjärrskådande ögon, vilka hade sett så många sekler, som mer än något annat övertygade honom om sanningen i det hela.

– Vad ska jag göra? frågade han slutligen.

– Vill ni ansluta er till oss?

– Min son, Walt, också?

– Han har mycket att lära innan vi kan avslöja hela planen för honom.

– Det är svårt att svara på er fråga, sa Starbrook. Jag vet ju inte ...

– Det betyder knappast mer än att flytta till en främmande stad, sa miss Edythe, utom att era grannar och kamrater har kommit från alla håll i tid och rum. På ett sätt kommer ni att finna det i hög grad stimulerande. Men naturligtvis måste band slitas – vänner, er hustru ... Det är svårt att ni är vuxen!

Rose!

För första gången insåg han till fullo det problem som skulle uppstå med anledning av hans äktenskap. I sitt undermedvetna kände han på sig att hon med honom skulle dela vilken förändring som än inträdde. Men om han måste lämna Rose för att få ansluta sig till mutanterna, var han övertygad om att de kunde klara sig utan hans medverkan i framtiden, liksom de hade gjort i det förflutna.

Hur blev det med barnen då, undrade han plötsligt. Betydde det att de måste lämna ...?

Med kall beslutsamhet sa han:

– Kan jag bli undersökt för att få veta vad jag duger till, innan jag fattar mitt beslut?

– Ja, det kan ordnas genast. Följ med mig!

DE GICK UT genom en annan dörr som förde ut i en korridor som Starbrook visste var en del av Hedemanuniversitetets byggnad. När de gick igenom den kastade han en blick ut genom ett brett fönster och flämtade till av förvåning. Han såg ett landskap av mjuka kullar, beströdda med små vita hus, en dal som på en gång andades lugn och liv – något helt annat än de döda stenmassor som satte sin prägel på hans egen tidsålders städer.

Hans följeslagerska lät honom inte stanna och beundra sceneriet. Hon förde honom genom en dörr på andra sidan hallen. Han stod i ett rum fyllt med egendomliga instrument och apparater. En ung man, som såg ut att vara läkare, hälsade honom med ett leende.

– Doktor Rogers, presenterade miss Edythe. Han ska ta hand om undersökningen. Han känner till er. Kom tillbaka till mitt rum när ni är färdig!

Hon gick sin väg, och Rogers pekade på en stol.

– Det är ett nöje att få prata med en fullvuxen person för omväxlings skull, sa han älskvärt. De där brådmogna pojkar med 250 till 300 i intelligenskvot är ibland lite för klipska för sin ålder. Jag var sådan själv en gång, så jag vet det. Nu kanske ni vill sträcka ut er på det här bordet ...

Starbrook ansträngde sig förtvivlat för att komma ihåg att han var Bill Starbrook, cheffingenjör hos Bradfords Elektriska. Det var allt som var verkligt. Denna fantastiska värld – med miss Edythe som var 900 år gammal och fönstret som vette ut mot en grön dal där Hedemanuniversitetet borde ha legat – måste vara en mardröm, ur vilken han skulle vakna upp, en mardröm, till vilken också hörde att han blev undersökt för att man skulle ta reda på om han hade några lämpliga mutationer som kunde hjälpa mänskligheten att hoppa över några trappsteg i utvecklingen.

Han uthärdade den långvariga undersökningen bara genom att gång på gång gå igenom detaljerna i denna dröm. Slutligen meddelade doktor Rogers att det var klart.

Starbrook betraktade honom tvärs över bordet. Framför läkaren låg en massa tabeller och diagram som utgjorde resultatet av undersökningen.

– Här har jag hela er kromosomkarta, sa han långsamt.

– Vad har jag för slags mutationer som kan bidra till att skynda på den mänskliga utvecklingen?

Rogers tvekade ett ögonblick innan han såg upp från papperen.

– Det är lika bra att jag säger det utan omsvep. Svaret är: inga. Absolut inga.

En sekund satt Starbrook som bedövad. Under de gångna timmarna hade han lekt med tanken att han behövdes för att hjälpa mänskligheten att nå höjderna. Han hade kämpat sig fram till klarhet om vilka offer som krävdes. Och nu ...

– Inga? Jag förstår inte. Miss Edythe sa mig ... Mutantspråket ...

– Ert fall är mycket ovanligt. Totalsumman av era mutationer består bara av de sensoriska egenskaper som gör det möjligt för er att läsa mutantspråket och finna vägen till barnavdelningen. Jag kan inte påminna mig ett enda tidigare fall, där denna mutation inte var förenad med någon annan. Från rent biologisk synpunkt är det intressant, särskilt med hänsyn till att ni är Walts far. Praktiskt sett har er mutation emellertid inget som helst värde.

Starbrook skrattade, men han hade svårt att dölja sin missträkning och en obestämd skamkänsla.

– Jaså, jag är när allt kommer omkring inte till någon nytta? Jag har ingenting som är av värde för mitt släkte?

Rogers betraktade honom uppmärksamt.

– Överskatta för all del inte betydelsen av detta, påpekade han. Det har ingenting att betyda för er som individ. Ni måste förstå att bara en på flera hundra mänskliga varelser har en mutation som går att upptäcka. Och bara en på många hundratusen mutationer är av verkligt värde för släktet. Vi är i stånd att eliminera de barn som inte är av något värde för oss utan att avslöja vad det är fråga om. Med er har det givetvis varit en helt annan sak.

– Naturligtvis, sa Starbrook. Missförstå mig inte! Jag tänker inte bli bitter för det här. Jag hade ingen rätt att vänta mig något av det. Jag tror att jag alltid har varit något av en idealist som har hoppats kunna göra något för att hjälpa människorna och annat i den stilen. Jag tänker att jag rent undermedvetet hade väntat mig en hel del av det här och såg det som en möjlighet att få utlopp för min idealism. Nåja, i vilket fall som helst, hur blir det med min son, Walt?

– Vi *måste* ha Walt. Det måste vi absolut. Hans mutationer tycks vara höjdpunkten av en hel serie utvecklingsprocesser som har skänkt honom sådana egenskaper att han kommer att bli en av de värdefullaste medlemmarna i vår mutantkoloni. Hans liv kommer att förändra släktet i kommande generationer.

– Han vet inte detta ännu?

– Nej. Trots att han har mycket lätt att fatta måste det delges honom i långsamt tempo, därför att han är ett barn. Men han kommer att upplysas med hjälp av böckerna tills han kan få fullständig vetskap om sina egenskaper och våra önskemål.

– Men hur blir det med hans förhållande till oss? Jag är inte övertygad om att den här krisen för mänskligheten, som ni har antytt i oklara ordalag, är så värst överhängande – åtminstone inte så pass att jag är särskilt pigg på att låta min son börja ett nytt liv här med kanske obetydlig kontakt med oss.

– När han väl kommer hit och börjar sitt arbete, sa Rogers bestämt, kommer det över huvud taget inte att bli fråga om någon som helst kontakt med er.

Starbrook stirrade misstroget på honom.

– Ni menar att vi helt och hållet ska överlämna vår son till er, som om han vore död?

– Gå nu inte till några överdrifter, sa Rogers torrt. Jag betvivlar att någon i denna tidsålder kan övertygas om hur pass viktigt vårt problem är. Men av flera skäl ska jag försöka övertyga er. Föreställ er två planeter, på vilka livet har uppstått på samma sätt och utvecklats på samma sätt! På en av dessa förekommer mutanter i betydligt större utsträckning, varför utvecklingen sker flera gånger snabbare än på den andra, så att när människan – den s.k. moderna

människan – uppstår på den ena, så har de stora aporna just börjat framträda på den andra.

Föreställ er vidare att vår värld med en långsammare utveckling av livsformerna har nått fram till det stadium då människan uppträder! Hur blir det då om den kommer i kontakt med den andra värld, där utvecklingen har kommit längre?

Detta är i korta drag läget som det var då vi upptäckte tillvaron av detta högre släkte. Vi fann att det låg lika långt före oss som vi i dag ligger före de stora aporna – och inom parentes sagt är den psykiska skillnaden mellan dem och oss större än mellan oss och aporna.

Som väntat har de en litet högre tanke om oss än vi har om aporna – de betraktar oss som rätt duktiga apor. Våra rörelser genom rymden, vår tekniska utveckling är för dem inte mer än vad duktiga apor kan uträtta. Fast de tycks tillhöra ett moraliskt högtstående och fredligt släkte kan de inte känna någon samhörighet med oss eller finna något gemensamt intresse i fråga om kommunikationer och handel. Den enda tänkbara förbindelsen mellan oss är exploateringen, liksom människan alltid har exploaterat de lägre livsformerna på jorden.

Våra vetenskapsmän har med hjälpmedel, som ni inte har en aning om, påvisat att detta utnyttjande av människan genom dessa – övermänniskor – är oundvikligt. Möjligheten att bekämpa dem och förhindra deras utnyttjande av jorden och människan är ungefär lika stor som den en aphjord har att kasta tillbaka en armé jägare, utrustade med vetenskapens alla hjälpmedel från radar till atombomber.

Det finns endast ett hopp för vårt släktes framtid. Det är att vi själva svingar oss upp på samma höga nivå som det med oss rivaliserande släktet. Och enligt våra förutsägelser måste detta ske redan under de närmaste generationerna. Mutantkolonin grundades för ungefär sextio år sen, så snart vi hade fått klart för oss hur det låg till. Vårt arbete tyder på att vi kan känna oss säkra på framgång, för mutationer har förekommit rikligt under mänsklighetens utveckling. Naturen tycks ha varit synnerligen generös med dem, fast samtidigt slösaktig.

Vi har redan fått fram en generation av nästa människotyp, och individerna i den generationen ägnar nu hela sin uppmärksamhet åt problemet. Som ni förstår kan vi vänta oss stora framsteg nu när vi har skapat nästa människotyp och denna i sin tur är sysselsatt med problemet att avverka nästa etapp.

Men på tal om Walt. Vi behöver honom. Han har tre värdefulla mutationer som aldrig tidigare har upptäckts. Vi är övertygade om att han ska kunna hjälpa oss att ta det andra steget från människan som hon är nu. Ni skulle aldrig våga hindra den utvecklingen, om ni begrep problemet i hela dess vidd. Men tyvärr kan vi inte avslöja alla detaljerna för er.

Starbrook hade lyssnat med stigande spänning. Han skakade plötsligt på huvudet och sökte undgå Rogers' blick.

– Jag begriper inte, sa han. Jag kan inte fatta allt så här med ens. Om jag bara själv kunde förstå ...

– Det kan ni inte, sa Rogers bestämt. I vanliga fall besvärar vi oss inte med sådana här problem. Det är bara genom er alldeles speciella mutation som ni över huvud taget har upptäckt att vi finns till. Vi kan handla utan ert medgivande ...

Starbrook ryste till. Han hade sett tillräckligt för att förstå att de här mutanterna kunde göra som Rogers sa. De kunde stjäla bort Walt och för alltid förvisa honom till det främmande landet bakom dörren till Barnavdelningen.

– Det strider mot våra principer att vålla någon smärta, fortsatte Rogers. Ni är vetenskapsman. Jag vill att ni ska följa med den undervisning er son får. Studera tillsammans med honom! Ta del av alla fakta i vår vetenskap och slutligen även detaljerna i fråga om den kris som hotar mänskligheten! Om ni ändå inte känner er övertygad, så kanske rådet, som styr de här sakerna, böjer sig för ert beslut. Fast uppriktigt sagt betvivlar jag det. Walt är alldeles för viktig för oss.

– Men hur kan ni beröva föräldrarna *något* barn utan att vålla lidande? Hur många föräldrar vill för alltid skiljas från sitt barn? Ni kan inte bara ta dem och efterlämna ett tomrum!

– Nej, det gör vi inte.

Rogers tvekade ett ögonblick. Så gick han fram till dörren och ropade på någon. Han satte sig igen.

– Vi tar inte bara och rycker bort en människa ur hennes omgivning och lämnar kvar ett tomrum. Det skulle vålla alltför stor oreda i ert samhälle med tanke på hur många vi har tagit. Det skulle också vålla ett alltför stort lidande.

I nästa ögonblick steg en gestalt in i rummet.

– Walt, ropade Starbrook och reste sig överraskad. Jag visste inte att du var här.

Men pojken svarade inte och visade inte ens att han kände igen Starbrook.

– Han är inte färdig, förklarade Rogers.

– Vad menar ni?

Starbrook märkte nu det tomma uttrycket i pojkens ansikte, frånstötande i sin uttryckslöshet. Han greps av skräck och ryggade tillbaka mot stolen, från vilken han hade rest sig.

– När vi tar hand om någon gör vi en ersättare som kan inta hans plats, sa Rogers. Vi skapar en homolog som denna, och ingen annan än den som ansluter sig till oss vet att han har en ersättare ute i det verkliga livet.

Skräcken växte inom Starbrook.

– Ni vill ta Walt och lämna oss detta monster i stället!

Ett uttryck av smärta drog plötsligt över pojkens ansikte, och Rogers reste sig med ett förargat brummande. Han ledde ut pojken ur rummet och återvände.

– Starbrook! Är ni vetenskapsman, så ska ni också handla som en sådan!

– Jag är först och främst Walts far. Ni kan väl knappast vänta att jag ska lämna ifrån mig min son och ta emot – det där som ni har gjort som en ersättning!

– Jag var nog dum som trodde att ni skulle kunna se objektivt på den här saken. Vi borde helt enkelt ha gjort utbytet utan att ni visste om det, som vi har gjort i alla andra fall.

– Tror ni att ni skulle ha kunnat göra det utan att vi upptäckte att er homolog inte var vår son?

Naturligtvis. Det har gjorts i tusentals andra fall. Den här homologen *är* er son i varje avseende – eller blir det, när han är fullbordad. Varje känslomönster, minne, instinkt och kroppslig egenskap som är utmärkande för er son blir återgivna. Men naturligtvis inte de skapande mutationer som skiljer Walt från andra människor och som inte kan dupliceras i en homolog. Homologen kommer att i alla avseenden fylla Walts plats i livet. Han kommer att växa och utveckla sig och infoga sig i omgivningen på samma sätt som Walt skulle ha gjort. Han kan leva ett normalt och nyttigt liv. Han kan gifta sig, men han kan inte få några barn. Han har samma intelligens som Walt och kommer att bli framstående inom sitt yrke. Om ni älskar honom eller sårar honom, om ni gör honom glad eller ledsen, är det Walt det drabbar. Han är Walt. Er sons känslor är så att säga överflyttade på honom. Det var därför ni gjorde honom så förfärligt ledsen när ni kallade honom monster. Hur skulle Walt reagera, om ni kallade honom för det? Det blir besvärligt att utplåna den pinsamma upplevelsen ur homologens sinne.

Rogers reste sig plötsligt.

– Ni får tid att tänka på saken. Rådet får fatta det avgörande beslutet. Jag är bara teknisk rådgivare i sådana här fall, men jag kan redan nu säga er att ni skulle göra er själv, er son och hela mänskligheten en stor tjänst, om ni försökte begripa vad ni har sett och hört – däremot en stor otjänst om ni inte gjorde det.

Rogers hejdade sig ett ögonblick. Så fortsatte han:

– Kanske den enklaste lösningen vore att ni också kom hit. Det kanske kunde ordnas, eftersom ni har den absolut nödvändiga mutationen. Ni kunde ju användas som tekniker. Och en homolog kunde framställas för att inta er plats.

Från sin plats kunde Starbrook se den främmande dalen genom fönstret på andra sidan rummet. Den andades ett lugn och en frid som han aldrig tidigare hade erfarit och vittnade om en vetenskaplig nivå som han inte hade kunnat drömma om. Men han hade ingen uppgift att fylla där.

Och så att lämna Rose ...

– Nej tack, sa han.

Rogers nickade och följde honom tillbaka till miss Edythes rum. Hon såg besviknen ut när Starbrook talade om utgången för henne.

– Jag är förskräckligt ledsen, sa hon, men mutanternas värld är fylld av besvikelser, som jag sa er förut. Jag förmodar att vi inte kommer att träffas igen, men jag väntar er son. Skulle ni vilja ta med er några nya böcker åt honom?

HELA VÄRLDEN hade fått något av överklighet över sig, tyckte Starbrook då han lämnade byggnaden och steg in i sin bil. Han körde mekaniskt genom gatorna och ut på landsvägen mot stadens utkanter, där Bradfords Elektriska hade sina anläggningar.

Där stängde han in sig på sitt kontor och gav sin sekreterare order att inte släppa in någon på ett tag. Han lutade sig tillbaka i sin stol. Genom fönstret såg han den disiga, oregelbundna stadsbilden, medan han kort förut genom det andra fönstret hade sett det fridfulla samhället i en okänd framtid.

Han grubblade på de yttre detaljerna i sin nya erfarenhet utan att försöka tränga in till kärnan. Men slutligen tvingade han sig till det.

Walt.

Han försökte undertrycka sin känslomässiga inställning och betrakta det han hade hört som en vetenskapsman skulle han betraktat det. Han tvivlade inte på sanningen i Rogers' uppgifter – och när han väl hade medgett det för sig själv, kände han sig fullkomligt hjälplös.

Walt skulle lämna dem.

Han skulle föra de mutationer han bar på vidare till släktets fromma.

Så enkelt var det, och något alternativ fanns inte.

Men när han hade nått fram till den slutsatsen, reste sig hela hans inre i opposition. Var en mans känslor för sin son ingenting att fästa avseende vid? Så var det inte, tänkte han bittert. Man tog för givet att känslorna automatiskt skulle överflyttas på en kuslig robot som hade gjorts till avbild av hans son. Fast naturligtvis skulle Rogers låta förstöra den, sedan han hade sett hur Starbrook hade reagerat.

Och Rose.

Hittills hade han inte alls tänkt på hur han skulle reagera. Hon var ju ingen vetenskapsman. Hon hade aldrig gjort anspråk på att begripa vetenskapens objektiva, osjälviska inställning. Det skulle bli omöjligt att övertyga henne om att det var Walts öde att leva bland mutanterna i en kommande tidsålder.

Och Walt själv då?

Snart skulle han till fullo komma att förstå vem han var och vilka möjligheter han hade. Skulle han välja att gå till mutanterna?

Det skulle han utan tvivel. Till sin läggning var pojken känslomässigt stabil och skulle bedöma saken utan fruktan eller förutfattade meningar – såsom Starbrook insåg att han också själv borde göra.

Naturligtvis kunde de förbjuda honom att läsa några fler böcker från barnavdelningen. De kunde påtvinga honom sin vilja med rent fysiska medel.

Men då skulle han hata dem resten av sitt liv med oförminskad bitterhet. Vilket yrke han än ägnade sig åt skulle han plågas av gäckande drömmar och längtan efter en förlorad värld. Och med det skulle följa hat – hat och upproriskhet för vad hans föräldrar hade gjort honom.

Starbrook suckade trött och sköt de dystra tankarna åt sidan. Han tvingade sig att inse att

han var fullständigt hjälplös. Beslutet skulle inte fattas av honom utan av Walt.

På något sätt måste han tala om det för Rose, tänkte han. Det var det svåraste av allt. Desto svårare som hon inte kunde förstå mutantspråket eller blicka in i framtidens värld. Det var han som måste få henna att begripa.

Han försökte en stund förgäves göra undan en hel del av arbetet på sitt bord. Det tjänade ingenting till. Han stoppade ner det i lådan, gav sin sekreterare nödvändiga instruktioner och sa att han skulle komma igen dagen därpå.

När han kom hem mötte honom Rose i hallen med ett förvånat uttryck i ansiktet.

– Bill! Varför kommer du hem vid den här tiden? Det är väl ingenting på tok?

– Visst inte, älskling, svarade han och lyfte upp henne. Jag blev bara hungrig och längtade efter en hemlagad lunch. Vad har du att bjuda på?

– Bill, du är tokig! Jag har ingenting – ingenting som tillfredsställer din kräsna smak. Lite fruktsallad och smörgåsar – för mig och Walt.

– Fint! Låt mig få vara med.

Det här går inte alls, tänkte han. Det är inte rätta sättet att börja på. Men hur ska jag säga det? Vad ska jag tala om för henne ...

Efter lunchen tog han henne med sig in i vardagsrummet och drog ner henne bredvid sig på soffan.

– Bill! Vad är det som är på tok? Någonting är det.

Han log osäkert.

– Ja. Det är något särskilt jag vill tala om för dig, något som jag måste få dig att förstå – om Walt.

– Walt! Vad har hänt?

– Någonting bra. Det har hänt eller kommer att hända, och han behöver all vår hjälp och förståelse. Älskling, vet du vad en mutant är?

Rose rynkade ögonbrynen.

– Jag har ett svagt minne av det från biologin i skolan. Kalvar med sex ben, flugor med ett extra par vingar ...

– Ja, men det är det felaktiga slaget. Varje utveckling hos levande varelser har sedan livets början varit ett resultat av mutationer, av förändringar hos avkomman som har gjort denna olik föräldrarna. Rose, Walt är mutant.

Ett uttryck av osäkerhet, misstro och skräck präglade hennes ansikte. Så började Bill Starbrook långsamt berätta sin historia. Han berättade om böckerna, barnavdelningen och vad han själv hade upplevt där. Han talade om mutantkolonin och dennas strävan att påskynda mänsklighetens utveckling för att rädda den från att bli utslagen och utnyttjad av högre stående slakten. Så talade han om att man behövde hjälp av Walts egenskaper i denna strävan.

När han hade slutat satt Rose alldeles stilla med uttryckslöst ansikte. När han sökte hennes hand fann han att den var iskall.

– Du väntar väl inte att jag ska tro på den historien, sa hon till sist. Det är inte sanning. Det kan inte vara sanning. Sånt händer inte.

– Det *har* hänt, påpekade Starbrook, kanske tusen gånger i vår generation. Det är bara av en tillfällighet jag kom på det. Annars hade Walt ryckts bort utan att vi hade haft en aning om det.

– Det där måste vara ett slags vansinnigt skämt, Bill. Du tror väl inte själv ett ord av det. Varför berättar du då det för mig?

– Vi har ju böckerna ...

– De där böckerna, ja. Ända sedan Walt tog hem dem första gången har jag känt deras onda inflytande. Ingen kan ju läsa dem. Bokstäverna i dem liknar kabbalistiska trollkonster. Jag tror mycket väl att de har åstadkommit alla de där tokerierna du har pratat om – i din fantasi.

– Rose!

Starbrook kände plötsligt på sig att det inte tjänade någonting till, men han fortsatte:

Walt och jag kan läsa de där böckerna. För oss är bokstäverna begripliga – därför att vi har de mutationer som sätter oss i stånd att läsa dem.

– Lova nu att du inte låter Walt ta hem några fler såna där böcker. Vad det nu än är som har flugit i dig – i er – så kommer ni så smångom att glömma bort det, om ni inte har de där böckerna liggande här.

Starbrook teg. När han såg in i Roses ögon förstod han att hon aldrig skulle tro på saken. I varje fall inte förrän det var för sent...

– Jag ska se vad jag kan göra åt Walt, sa han trött. Vi kan inte helt plötsligt tvinga honom att avstå från böckerna. Han skulle ändå läsa dem på biblioteket. Men jag lovar att jag ska hålla ett öga på honom och se till att de inte skadar honom.

Han gick ut till sin bil igen och åkte i väg. Han kände sig betryckt och missräknad, men han hade ju inte heller väntat sig annat, försökte han intala sig. Han kunde inte heller vänta att Rose skulle ha tagit saken på något annat sätt. Med sitt traditionsbundna tänkande och sin brist på vetenskaplig utbildning kunde hon helt enkelt inte fatta hans avslöjanden.

Plötsligt upptäckte han att han körde utan mål. Han ville inte återvända till kontoret. Han kastade en blick i portföljen. Där låg böckerna som miss Edythe hade skickat med till Walt. Han hade glömt att ge honom dem. Han åkte ner i stan och gick in på folkbibliotekets läsrum. Där började han plöja igenom de nya volymerna.

Med en nästan rörande iver ville han skaffa sig alla upplysningar om mutantkolonin som stod att erhålla. Han ville så detaljerat som möjligt lära känna den värld i vilken Walt skulle tillbringa sitt liv.

Det kom som något av en chock för honom då han insåg att han tog det som självklart att Walt skulle lämna dem. Nu ville han i sitt hjärta bevara minnet av alla gemensamma upplevelser som skulle länka dem samman, sedan Walt oåterkalleligen hade begett sig till en avlägsen framtid genom tid och rum.

Han upptäckte plötsligt att de senaste böckerna var olika dem som Walt tidigare hade fått. Det fanns inte längre någon förklädnad i sago- eller berättelseform, utan uppgifterna lämnades utan omsvep. Det var så svårfattligt att Starbrook undrade om Walt över huvud taget skulle kunna smälta det. Men han kände sig säker på att mutanterna inte hade gjort något misstag. De visste vad de gjorde.

Det började dyka upp informationer som – det begrep han – inte tillhörde jordens vetenskap i den här tidsåldern. Medan han läste trängde han allt längre in på det invecklade och okända område som mutanternas vetenskap utgjorde.

Så sakta tog hans vetenskapliga objektivitet överhand över de blandade känslor som rasade i hans inre. Här fanns material av oskattbart värde för hans egen tidsålder. Det skulle vara oförsvarligt att inte söka bevara det. Han undrade om mutanterna hade något emot det. Tydligen inte, eftersom Rogers visste om att han kunde ta del av allt Walt fick från biblioteket och hade rått honom att studera tillsammans med honom.

Han beslöt att trots allt åka tillbaka till fabriken. Det var sent och nära stängningsdags då han anlände, men fotografiateljén var fortfarande öppen. Han tog en av böckerna och gav den till Joe Coppers, fototeknikern.

– Hur fort kan ni fotografera den här? Fotostat av varje sida i tre exemplar.

Teknikern rynkade pannan då han tittade på de obegripliga sidorna.

– Vad i helsike är det här?

Så tittade han upp på Starbrook.

– Vi kan göra det klart i morgon, sa han hastigt, om det nu inte är särskilt brådskande. Vi är just färdiga med instruktionsboken för den där BC-124-A-serien ...

– Bra! Jag kommer hit i morgon – och har med mig lite mer jobb åt er.

När han kom hem vidrörde varken han eller Rose det de hade talat om på eftermiddagen.

Tillsammans gick de upp till Walts rum för att se hur det var med honom. Hans förkylning hade gett med sig en aning, och han låg och läste ivrigt i en av mutanternas böcker.

En skugga drog över Roses ansikte då hon såg böckerna, men så återgäldade hon det leende Walt gav dem.

– Åh, pappa! Jag trodde du aldrig skulle komma hem. Mamma sa att du var här och åt lunch, fast du kom aldrig och tittade till mig. Varför hade du så bråttom?

Starbrook rev sig i håret.

– Brådskande affärer. Annars hade jag kommit upp. Hur är det med dina baciller?

– De ger med sig. Jag är uppe i morgon igen.

– Så kvickt går det nog inte, skrattade Rose.

– Ska vi ta ett parti schack, pappa, medan mamma gör i ordning middagen? Vi hinner väl alltid med några drag. Har du något emot det, mamma?

– Visst inte! Spela ni bara. Jag kommer med maten till dig på en bricka.

När Rose hade gått tittade Walt på portföljen som Starbrook fortfarande höll i handen.

– Har du med dig några fler böcker till mig?

Starbrook nickade. Han tog upp den första av de två böcker som miss Edythe hade lånat honom.

– Hädanefter får vi försöka gömma undan de här. De oroar mamma. Hon är rädd för att de har ett dåligt inflytande. Hon kan inte begripa vad du och jag kan få ut av dem. Jag försökte prata lite med henne om det i eftermiddag. Det var därför jag kom hem. Men det var hopplöst. Hon ville att du inte mer ska läsa i dem. Så antingen får du låta bli det eller också studera dem i smyg.

För ett ögonblick såg Walts barnansikte ännu blekare ut mot den vita kudden. Slutligen skakade han på huvudet.

– Jag kan inte göra något av det. Jag kan inte sluta innan jag vet vart det här leder. Och det jag mest av allt behöver är mammas förståelse. Förstår du mig?

– Ja, det gör jag. Men jag vet inte vad du ska kunna göra åt den saken.

– Varför skulle jag inte kunna lära henne läsa de här böckerna? Jag tycker att det här språket eller vad det är borde vara lätt att begripa. Tycker inte du också det?

– Jag vet inte. Jag har aldrig tänkt på det. Ja, varför inte?

Säkerligen borde det vara värt ett försök, tänkte Starbrook. Han hade inte räknat med att någon som inte hade den särskilda mutationen skulle kunna läsa det egendomliga språket. Men man kan ju alltid hoppas. Walt *behövde* all förståelse han kunde få. Det märktes på pojkens ansikte att han kände sig osäker – han hade skymtat världar som skrämde honom. Han greps av ömhet och medkänsla för sin son, men det var så lite påtagligt han kunde utträta. Han undrade vad som skulle hända när Walt kom till full insikt om vad man väntade av honom. Men Starbrook trodde inte att Walt skulle försumma tillfället. Trots de skrämmande utsikterna skulle Walt ta chansen att ansluta sig till mutanterna. Det var inget tvivel om den saken. Bara Rose kunde fås att begripa det hela innan det hände ...

– Försök med det i morgon, sa Starbrook plötsligt. Försök intressera mamma för att lära sig språket i de här böckerna!

NÄSTA DAGS FÖRMIDDAG måste Starbrook ägna hela sin uppmärksamhet åt sitt arbete. Konstruktionen av en radiosändare för polisen hade stött på svårigheter, och han måste tillbringa hela morgonen i fabriken och arbeta med den tillsammans med de andra ingenjörerna. Tidigt på eftermiddagen kunde han slita sig loss så länge att han hann gå ner till fotografiateljén.

– Har ni fått det där färdigt? Frågade han Joe Coppers. Här har jag en annan bok åt er.

– Jag hoppas att ni och era kinesiska vänner vet vad det där handlar om, sa fototeknikern skrattande,

Han gav Starbrook en tjock bunt fotostatkopior.

Starbrook tittade på dem.

– Det är väl inte det jag gav er.

Joe Coppers såg förvånad ut.

– Visst är det det! Här är originalet. Precis samma sak.

Starbrook fortsatte att stirra på fotokopiorna – och flyttade sedan över blicken till originalet. Så begrep han var felet låg. Fotokopiorna var absolut obegripliga för honom. Det var bara själva boken han kunde läsa. Detta berodde inte bara på tecknens form – utan på någonting i bokens själva material.

Långsamt tog han upp böckerna och nickade mot högen av fotokopior.

– Kasta bort den där smörjan. Jag hade fel. Jag ska inte besvara er med sånt här mer. Det där går inte att fotografera.

Teknikern stod och gapade när Starbrook gick sin väg. Då dörren slog igen svor han en lång ramsa.

Tillbaka på sitt rum insåg Starbrook att enda sättet att bevara materialet var att läsa det högt. Han bad att få upp en av inspelningsapparaterna som kunde snurra en hel dag utan bandbyte. Det skulle stjäla många timmar från hans tid. Kanske han kunde få Walt att göra en del av arbetet, eftersom pojken hade kommit längre.

Med böckerna i handen tog han så itu med sin vidlyftiga uppgift och arbetade långt efter det alla andra hade gått. Han ringde till Rose och sa att han skulle komma hem sent. Först klockan elva på kvällen bröt han slutligen upp och åkte hem.

Han väntade att ljuset skulle vara släckt i huset. Walt borde sova vid det här laget, och Rose brukade alltid gå till sängs tidigt när hon var ensam hemma. Men när han körde upp framför huset, såg han att ljuset brann överallt.

Då hans steg in genom ytterdörren tittade Rose upp. Starbrook ryckte till när han såg att hon hade en av mutantböckerna uppslagen på knät.

Hon märkte att han kastade en blick på boken.

– Jag är rädd, Bill, sa hon med låg ängslig röst. Jag har aldrig varit så rädd i hela mitt liv.

– Rose ...

– Walt ville försöka lära mig att läsa i de här böckerna. Bara för att göra honom till fredslät jag honom försöka, och jag upptäckte att jag *kan* lära mig det. Jag kan redan tyda vissa ord och meningar, till och med hela stycken här och där. Åh, Bill, jag vill inte läsa det!

– Men det måste du – nu då du vet att du kan, sa han lugnt. Det förstår du ju?

Hon nickade med sammanbitet, skräckslaget ansikte.

– Det där du talade om för mig i går. Det kan inte vara sant ...

– Hör nu, Rose!

Han slog sig ner bredvid henne och lade armen om hennes axlar.

– Vi måste inse att det ligger något underbart i att veta att Walt ... att han får träda in i en ny värld, därför att han kan utträta någonting stort för mänskligheten.

– Jag kan inte ta det på det sättet. Det är alldeles omöjligt. Han är ju mitt barn.

– Ja, sa Starbrook med kvävd röst. Han är mitt också...

HAN UNDRADE hur länge det skulle dröja nu. Walt blev snart frisk från sin förkylning och började gå skolan igen. Han hade regelbundet med sig böcker hem från barnavdelningen i den utsträckning mutanterna tillät.

Starbrook arbetade ihärdigt för att hålla jämna steg med Walt när det gällde att tränga in i den nya vetenskapen. I stor utsträckning var han beroende av Walts tolkningar, och det gick långsamt med intalningen, även om Walt hjälpte till med att läsa och sovra materialet.

Med stigande spänning började Starbrook betrakta varje ny dag som om den hade varit hans sista i livet. Han försökte få ut mesta möjliga av varje flyende sekund, för han förstod att

mutanterna nu när som helst kunde avslöja sitt syfte för Walt och begära honom för egen del. Och i det ögonblicket skulle något hos Starbrook dö för alltid.

Hans beundran för Rose ökade, medan hon ihärdigt fortsatte att studera mutantspråket. Det hade verkat lätt för henne till en början, men nu började det stå klart att hon aldrig skulle komma längre än igenom den första boken, i vilken de över jorden spridda mutanterna skildrades i allegorisk sagoform.

Men Starbrook hade inte varit beredd på den förändring som blev allt tydligare hos Rose för varje dag som gick. Skräcken hade långsamt gett vika för ett upphöjt lugn, för en resignation som nästan gjorde Starbrook rädd. Det verkade som om hon hade funnit en hemlighet på de där boksidorna, som hon var ensam om och som varken han eller Walt hade upptäckt.

Han ville fråga henne om det, men han förstod att när hon själv hade kommit till full klarhet om sin nya känslomässiga inställning, skulle hon tala om det för honom.

Det gjorde hon också. Det var precis två veckor efter att Walt hade återvänt till skolan. De satt på yttertrappan och såg Walt i den fallande skymningen cykla i väg för att spela baseball i parken två kvarter längre bort.

– Det kommer att bli ensamt, sa Rose plötsligt, men lyckan kommer att leva kvar i minnet.

– Rose!

– Det känns som om jag just i detta ögonblick riktigt har förstått vad era mutantböcker har velat säga hela tiden. Jag har läst dem gång på gång, och jag kunde inte nå fram till vad som låg bakom berättelserna, men jag *förstår* dem nu.

– Vad är det du förstår? frågade Starbrook.

– Jag förstår att Walt *är* annorlunda. Faktiskt tror jag att jag alltid har begripit det. Inte bara i fråga om intelligensen, utan också i fråga om annat. Jag förstår nu att han är en av de ensamma människor som boken har sänts ut i världen för att samla in. Jag vet att om han inte kommer till sina likar, så blir han alltid en ensam människa med ett förfelat liv. Det vill jag inte, hur ont det än gör att släppa honom ifrån sig.

– Berättelsen övertygade dig om det?

Starbrook måste beundra den övertygande kraften i mutanternas språk. Den hemlighet som låg bakom kraften att få människor att foga sig efter författarens vilja skulle väl aldrig bli känd, men han förstod att det var ett prov på en vetenskap som man knappast kunde drömma om i hans tidsålder. Bara själva innehållet i böckerna hade ju förmått förvandla Roses skräck till ett lugnt allvar och en övertygelse om att hennes enda barn borde offras för släktets okända framtid. En sådan påverkan var ännu helt obegriplig ...

Han sa:

– Det blir lättare för Walt när han får veta att du nu vill låta honom följa sin kallelse.

– Vi har haft honom i tio lyckliga år. Det är en hel del. När kommer de att tala om det för honom?

– Jag vet inte. När de anser att han är mogen för det. Det kan bli vilken dag som helst.

Starbrook hade intalat sig att han var beredd, men när stunden var inne insåg han att han inte helt oberörd skulle finna sig i vad som skedde.

Nästa dag då han kom hem från fabriken fann han Rose och Walt sitta tillsammans i vardagsrummet. Någonting dog inom honom då han såg deras bleka ansikten. Båda hade de gråtit.

– De talade om det för mig i dag, sa Walt innan han hann säga något. De talade om det för mig som du har vetat om hela tiden.

Starbrook kände något tjockt i strupen och svalde förtvivlat.

– Ja, jag har vetat det. Jag har väntat på att du skulle bli beredd.

– Men du följer inte med? frågade Walt och gav sin far en förtvivlad blick. Jag trodde alltid, därför att du kunde läsa böckerna – att du var likadan som jag ...

Starbrook skakade på huvudet och log blekt.

– Nej, jag är ett slags underdjur som de aldrig tidigare har träffat på. Jag är inte god nog åt dem, så jag följer inte med. För resten behöver din mor mig ...

– Jag kommer att sakna dig ...

Tårarna steg upp i Walts rödgråta ögon.

– Du kommer inte att vara ensam, sa Starbrook med ett lugn som förvånade honom själv. Det är därför du får resa din väg. Stannar du kvar här blir du den ensammaste bland människor, därför att du har tusentals talanger och egenskaper som bara skulle bli avtrubbade och undertryckta. Du skulle bli missförstådd och avskydd för dina bättre egenskaper, och du skulle bli bitter i hela ditt liv. Det blir mycket bättre dit du kommer. De kommer att förstå dig och är av din egen sort.

– Ja, jag vet allt det där, sa Walt med ynkelig röst. Men jag kommer ändå att längta efter dig...

– Det kommer att gå över, tänkte Starbrook. Det måste gå över. Det skulle bli bäst så. Han visste att det han hade sagt var sant.

– Du *måste* inte ge dig i väg, sa han.

– Åh, men det gör jag. Det är ett slags plikt nu ...

Det var vad Starbrook hade väntat. Han log gillande.

– När sker det?

– Genast. I kväll.

– I kväll!

All Starbrooks säkerhet övergav honom då han hörde dessa två ord.

– Om bara några timmar. Någoting har inträffat. Jag vet inte riktigt vad det är. De måste flytta barnavdelningen till någon annan tidsålder – för att hämta upp en framstående mutant som håller på att gå förlorad någon gång i framtiden. De väntar nu bara på mig.

– Då har vi tid att äta middag tillsammans, sa Starbrook. Låt oss få någoting att minnas!

– Det är färdigt, sa Rose och torkade ögonen. Vi väntade bara på dig.

OCH DET BLEV en måltid med minnen. De erinrade varandra om tusentals småhändelser i det förflutna som om de ville hamra in dem i sitt medvetande.

Och tiden gick fort, tills ingenting mer fanns kvar.

Walt såg på sin klocka.

– Jag måste gå nu.

De steg in i bilen, och Starbrook svängde långsamt ut från trottoarkanten. För varje meter bilen avverkade kände han med allt större tyngd medvetandet av att Walt inte skulle åka med dem tillbaka. Husen och gatan och kamraterna som vinkade åt Walt från andra sidan, ingen av dem skulle mer få erfara hans närvaro. Och plötsligt undrade Starbrook hur hans frånvaro skulle kunna förklaras. ...

Alla ljud tycktes dö bort omkring dem, och det verkade som det hela var en dröm och som om bilen flöt ljudlöst fram genom rymden. Det föreföll Starbrook som bilen mot hans vilja drogs till universitetet och stannade utanför biblioteket, där ljus strömmade ut från stora läsesalen.

– Kanske ni inte vill följa med in, sa Walt tveksamt.

– Naturligtvis vill vi det, sa Rose bestämt.

Starbrook kom ihåg att hon aldrig hade sett ingången till barnavdelningen. Han undrade om den skulle synas för henne.

Med Walt emellan sig gick de långsamt upp mot byggnaden.

– Åh, pappa, sa Walt plötsligt. Jag glömde ställa in min cykel. Det ser ut att bli regn. Vill du ställa in den åt mig?

– Ja ... Javisst ...

Denna lilla obetydliga begäran grep dem på ett alldeles särskilt sätt. Tysta gick de uppför

trappan och trädde in i hallen.

– Här är det, sa Starbrook och rörde vid sin hustrus hand.

– Var? Jag ser ingenting.

Han pekade på orden över dörren.

Hon skakade på huvudet.

– Jag kan inte se det. Det är bara en tom vägg, Bill. Hur kan det finnas en dörr där som jag inte ser ...

Något av den forna skräcken hade återvänt i hennes ögon.

– Den är där. Walt går fram mot den nu. Kanske han försvinner inför dina ögon.

Pojken vände sig om och kastade en sista blick bakåt. Han log ett varmt leende och sträckte självsäkert upp ena handen. Så steg han in i rummet.

Rose gav upp ett litet skrik då han försvann ur sikte för henne.

– Bill – kan du se honom? Vart går han?

– Han är därinne, älskling. Han går med miss Edythe och doktor Rogers. Det finns en del andra pojkar där också. Det finns en kinespojke och några européer. Biblioteket måste ha dörrar ut till alla världsdelar.

– Vad gör Walt nu?

– Han väntar. Doktor Rogers har lagt sin arm om hans axlar. Han ser lycklig ut, älskling. Han *är* lycklig. Det är så det ska vara.

Men medan han talade blev dörröppningen in till barnavdelningen allt otydligare och suddigare som om han hade fått något fel på ögonen. Impulsivt tog han ett steg framåt och vinkade. Han uppfångade en glimt av Walts ansikte och leende och hans hand som vinkade ett sista farväl.

– Han är borta!

Rose lutade sig mot sin man. Hon tryckte sitt ansikte mot hans axel och snyftade ett ögonblick ohejdat. Så lyfte hon huvudet och såg på Starbrook. Hennes ögon strålade, fast de var fyllda av längtan.

– Jag är ledsen, Bill. Jag kunde inte hjälpa det.

– Ska vi gå hem nu?

När de gick ner för trapporna började ett lätt duggregn falla.

– Det regnar, sa Rose. Och Walts cykel står ute. Du får inte glömma att ta in den åt honom!

Han kastade en blick bort mot trottoarkanten, där de hade lämnat sin tomma bil. Med ett ryck såg han att den inte var tom längre. En gestalt satt i baksätet, och ett ansikte tittade på dem genom rutan.

Rose såg det också och skrek till.

Starbrook ryste till av skräck.

Homologen.

Han hade glömt bort den. Han hade trott att Rogers hade förstört den, därför att han hade sagt att han inte ville ha den.

Han slöt ögonen ett ögonblick och bad tyst att detta monster ur en mardröm måtte försvinna, denna vrångbild av Walt.

Den såg på dem med Walts ansikte och Walts ögon, och Walts leende krusade dess läppar.

Och den ropade på dem.

Walts röst.

– Jag skyndade mig att få mina böcker. Jag trodde att ni skulle åka hem direkt. Vi får skynda på nu, för min cykel står ute i regnet.

Det knutna inom Starbrook höll på att lossna. Det där var inte det tomma stirrande ansikte han hade sett den där dagen i Rogers' laboratorium. Han mindes att Rogers hade påpekat för honom att den inte var färdig. När den blev det skulle den i varje rörelse, i varje känsla, i varje minne vara Walt. Den skulle handla och reagera precis som Walt skulle ha gjort.

Och Rose hade ju inte sett homologen innan den blev färdig. Den första chocken höll på att gå över, då hon såg vem det var. Hon gick långsamt framåt.

– Det är Walt, sa hon i till hälften viskande ton. Det är ju precis Walt i allt. Av vad du sa trodde jag det var någonting mekaniskt. Åh, älskling, de har tagit sin mutant och gett oss vår son tillbaka!

Böckerna hade då en underbar förmåga att övertyga, tänkte Starbrook. Om Rose inte hade läst mutanternas böcker, skulle hon aldrig så villigt ha accepterat homologen.

Och för resten hade nog böckerna inverkat på honom också. Var inte homologen allt som Walt hade varit? Det var en exakt kopia av honom, hans reaktioner, hans känslor, hans minne. Och vad är det annat som utgör en människa?

Även frågan om identitet tycktes blekna bort, då han tänkte på sista glimten av Walt, där denne stod nöjd och lycklig bland de andra mutanterna, beredd att anträda sin långa resa.

Homologen steg ut ur bilen. Han sprang fram emot dem, och de nalkades honom långsamt.

– Vad är det fråga om? Mamma – pappa, varför ser ni så konstiga ut? Är det någonting på tok?

Starbrook log.

– Ingenting alls – min son. Mamma och jag tänkte just på hur lyckliga vi är – på många sätt. Kom så skyndar vi oss hem och ställer in cykeln i garaget.

Originallets titel: Children's Room

Översatt från *The Toymaker*, Copyright 1951